

Zigor Urquiaga Urquiza

Proiektu Estrategikoen eta Industria Administrazioaren zuzendaria

Eusko Jaurlaritza

Gasteiz

Izen-abizenak:

N.A.N. zk.:

Jakinarazpenetarako helbidea:

Posta Kodea:

Herria:

Probintzia:

Posta elektronikoaren helbidea:

Honen bidez, agertu eta azaltzen dut:

Lehena

2023ko abenduaren 18an, 145. zenbakiko ALHAOn iragarki bat argitaratu zen, Laudion, Amurrión eta Orozkon kokatutako Larragorri Parke Eolikoaren proiektuaren eta ebakuaziorako azpiegituraren aurretiazko administrazio-baimenari eta ingurumen-inpaktuaren adierazpenari buruzkoa. Proiektua eta ingurumen-inpaktuaren azterlana kontsulta publikorako daude eskuragarri. Espediente zenbakia: 48-GE-Y-2021-00005,01-GE-Y-2021-00005.

Bigarrena

Larragorriko proiektu eolikoak 25 MW-ko potentzia du, 5 aerosorgailu (bakoitza 5 MW-koa), dorre meteorologiko bat eta aerosorgailuen arteko 30 kV-ko interkonexio-azpiegitura. 30 kV-ko ebakuazio-linea parke eolikotik Laudioko 30 kV-ko SET azpiestaziora hedatzen da, eta lurpeko eta aireko zenbait tarte hartzen ditu. Larragorri Sekzionamendu Zentroa, 663 m²-koa eta Laudion kokatua, energia ebakuatzeaz arduratzen da. Parkea Goikolandetatik Jesurirainoko mendilerroaren gailurretan kokatzen da, Laudion eta Orozkon. Eskatzailea Green Capital Development 147 SL da, eta aurrekontua, guztira, 25.036.998,86 eurokoa da.

Hirugarrena

Jendaurrean jarritako prozedurari eta dokumentuei dagokienez, alegazio hauek aurkeztu nahi ditut, legez ezarritako epearen barruan.

Alegazioak

1.- Informazioa jasotzeko eta parte hartzeko eskubideari buruz

Informaziorako eta partaidetzarako eskubideari dagokionez, Larragorri parke eolikoa jartzeko baimen-espedientea kudeatzen ari den Industria Administrazioako organo eskudunari aurkeztutako alegazioei erantzunik eman ez izanak gizarte demokratiko bati dagozkion eskubideak urratzen dituela jotzen da.

Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko 10/2021 Legeak informaziorako eta partaidetzarako eskubidea babesten du. Lege horrek sistema berri bat ezartzen du Ingurumen Administrazio Publikoaren eta herritarren arteko harremanean, besteak beste, ingurumenaren arloko erabakietan parte-hartzea sustatzeko eta ingurumenaren arloko informazio-eskubidea eta hedapena arautzeko. Gainera, herritarrek garapen pertsonalerako egokia den ingurumenaz gozatzeko duten eskubidea azpimarratzen du.

1.1.- Larragorriko parke eolikoaren espediente hori izapidetzeko prozedura hasi zenetik, 2021eko abenduaren 24an, 256. zenbakiko EHAAn iragarki bat argitaratu zen eskatzaileari buruzko informazioa emateko (Green Capital Development 147, SL), Laudioko (Araba) eta Orozkoko (Bizkaia) udalerrietan. Iragarkian jakinarazten zenez, proiektua 22,5 MW-ko potentzia gordineko 5 aerosorgailuk osatzen dute; eragindako azaleraren poligonalaren erpinen koordinatuak zehazten ziren, eta, horien arabera, instalaziorako aurreikusitako azalera: 160 Ha; horietatik 40 Ha Laudioko udalerrinari dagozkio eta 120 Ha. Orozkokoari. Poligonalak aerosorgailuen kokapena mugatzen du, baina ez du azaltzen zein den azpiegituren trazadura, hala nola ebakuazio elektrikoko sarearena eta parke eolikora eta haize-sorgailuetara iristeko bidearena. 2022ko urtarrilaren 12an, Larragorri proiektu eolikoaren administrazio-izapidetzea eteteko eskaera aurkeztu nuen. Eskaera horren oinarria izan zen parke eolikorako aurreikusitako kokapena, Orozko eta Laudioko udalerriak, ez zettorrela bat hirigintza- eta lurralde-araudiarekin, babes bereziko eremu urbanizaezina baitzen; baina nire eskaerak ez zuen erantzunik jaso.

1.2.- Industria Zuzendaritzak alegazioei erantzun ez zenez, Arartekoaren esku-hartzea eskatu genuen. Hala ere, Industria Zuzendaritzak ez zuen onartu Arartekoaren ebazpena, zeinak aurkeztutako etete-eskaerari berariazko erantzuna ematea eskatzen baitzuen.

1.3.- 2022ko martxoaren 11n, Green Capital Development 147 SL-k Larragorri parke eolikorako aurkeztutako aurreproiektua hautatu zen, proposatutako bakarra zelako eta beharrezkoa den dokumentazioa aurkeztu zuelako. Onarpen horri alegazioak egin zitzaizkion, espedientea geldiarazteko eskatuz.

1.4.- Orozkoko Udalaren 2022ko maiatzeko ohiko osoko bilkuran, Larragorriko proiektu eolikoa hirigintza-arauekin bat ez zettorrela adierazi zen, eta Eusko Jaurlaritzari proposatutako kokapenak udal- eta lurralde-araudia urratzen zuela jakinaraztea erabaki zen. Jakinarazpen horri ez zitzaion erantzunik eman.

1.5.- 2022ko azaroaren amaieran, Orozkoko herritarro/ek Orozkoko alkatearen esku-hartzea eskatu genuen Larragorriko parke eolikoa izapidetzeko prozeduran. Alkateak, idazkian, nabarmendu zuen proiektu industrialak ez zettorrela bat hirigintza- eta lurralde-legeriarekin, babes bereziko eremu bat okupatzea zekarrelako.

2.- Ingurumen-, lurralde- eta hirigintza-erregulazioak

2.1.- Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko 10/2021 Legeak ingurumenaren babes-maila handia bermatzen duen lege-esparrua eskaintzen du. Lege horrek pertsona eta erakunde publiko zein pribatuek ingurumenari dagokionez dituzten eskubide eta betebeharrak ezartzen ditu. Gainera, herritarrek garapen pertsonalerako egokia den ingurumenaz gozatzeko duten eskubidea azpimarratzen du.

Legeak "jarduera sailkatuen" kategorian sartzen du ingurumenari edo pertsonari kalte egin diezaiekeen edozein jarduera. Sailkapen horren barruan sartzen da edozein jarduera, titulartasun publiko nahiz pribatukoa, baldin eta ingurumenari, pertsonari edo haien ondasunei kalteak eragin badiezazkieke, kalte horiek sortzeko edo pertsonari eragozpenak sortzeko arriskua eragin badezake eta ingurumen-baimen integratuaren edo ingurumen-baimen bakarraren mende ez badago.

2.2.- Larragorri parke eolikoa "jarduera sailkatutzat" jotzen da, lege horren I.D. eranskinean jasotakoaren arabera. Eranskin horrek barne hartzen ditu energia elektrikoa ekoizteko eta energia berriztagarria energia elektriko bihurtzeko 50 kW-tik gorako eta 100 kW-tik beherako potentzia instalatua duten instalazioak. Legearen II.D. eranskinean, ingurumen-inpaktuaren ebaluazio arrunta behar duten proiektuak zehazten dira, eta ebaluazio hori egin beharra dago 5 haize-sorgailu edo gehiago, eta 10 MW edo gehiagoko potentzia duten parke eolikoetarako.

2.3.- Jarduera sailkatuek, 3/1998 Legearen arabera, jarduera sailkatuaren alde aurreko jakinarazpena behar dute. Jakinarazpen hori dagokion udalean formalizatu behar da, eta, gainera, jarduera horiek dagozkien lizentzia edo baimen sektorialak izan behar dituzte. Instalazioa eraikitzeko obrak egin behar badira, dagokion hirigintza-lizentziaren babesa izan behar dute, lizentzia horrek bermatzen baitu obrek aplikatu beharreko hirigintza- eta lurralde-araudiak betetzen dituztela.

Larragorri parke eolikoaren aurretiazko administrazio-baimena eta ingurumen-inpaktuaren adierazpena izapidetzeko aurkeztutako dokumentazioan ez dago Amurrio, Laudio eta Orozkoko udalen hirigintza-ziurtagiririk, eta ez da erantsi ukitutako lursailen hirigintza-ziurtagiriaren eskaerarik.

Gainera, aurkeztutako dokumentazioan, sare elektrikorako iristeko eta konektatzeko baimenean, katastroaren arabera Arbaizan (Bizkaia) kokatutako finka bat adierazten da, parke eolikotik kanpo, ebakuazio-instalazioak, azpiestazio elektrikoa, Laudioko Vidrala lantegitik gertu dauden arren.

2.4.- Parke eolikoari aplikatu dakizkiokeen lurralde-araudiei dagokienez, honako hauek hartu behar dira kontuan: 1/1990 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduari buruzkoa; 128/2019 Dekretua, Lurralde Antolamenduaren Gidalerroei buruzkoa; 15/2005 Dekretua, Laudio-Aiarako Lurralde Plan Partzialari buruzkoa; 177/2014 Dekretua, Nekazaritza eta Basogintzaren Lurralde Plan Sektorialari buruzkoa; Laudio-Aiarako Lurralde Plan Partzialari buruzko 2020ko azaroko memoria; 90/2014 Dekretua, Paisaia Babesteari buruzkoa, eta Amurrioko Udalaren 2016ko paisaiari buruzko ekintza-plana.

2.5.- 128/2019 DEKRETUAK Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak onartzen ditu, 1997ko Gidalerroak ordezkaturik. Dekretu horrek lurralde-eredu berri bat ezartzen du, eta haren ardatzak dira ingurune fisikoa eta azpiegitura berdea, landa- eta hiri-habitata, paisaia, kultura- eta natura-ondarea, baliabide turistikoak, baliabideen kudeaketa

jasangarria, mugikortasuna eta logistika, eta gobernantza. Halaber, Euskal Autonomia Erkidegoan hiri-ingurunearen eta landa-ingurunearen arteko lotura estua nabarmentzen da, eta landa-habitatarentzat proposatzen du lehen sektorea babestea eta sustatzea, eta herritarrentzako zerbitzuak hobetzea, haien bizi-maila hiri-habitataren bizi-mailarekin parekatzeko.

2.6.- Energia Berriztagarrien Plan sektorialak, zeina izapidetze-prozesuan baitago, Lurralde Antolamenduari buruzko Legean ezarritako xedapenen aurka doazen erregulazioak proposatzen ditu. Izan ere, Lurraldearen Antolamenduaren Gidalerroen arabera, lurralde-plangintza partzialak mugatzen ditu eremuak eta baldintzatzaile gainjarriak, eta ingurumen-balioengatik babestutako eremu bat lurralde-plangintzaren eremuaren barruan badago, plangintza horrek legeria sektorial espezifikoan jasotako erabileren zonifikazioa eta erregulazioa jaso behar ditu; hala ere, kategorien eta erabilera-araubidearen azken mugaketa hirigintza-plangintzaren zeregina da.

2.7.- Plan Sektorial Eolikoari dagokionez, Eusko Legebiltzarrak 2002an onartutako Energia Eolikoaren Lurraldearen Plan sektoriala bertan behera uzteko eskatu zuen, plan sektorialean jasota ez zeuden sorkuntza eolikoaren instalazioak izapidetzen ari zirelako. Gainera, Industria Sailak 2009an parke eolikoak eraikitzeke onartutako administrazio-baimenen izapidetzea eteteko eskatu zuen Legebiltzarrak. Eusko Legebiltzarrak Plan Sektorial Eoliko berri bat prestatzeko eskatu zuen, lehenbailehen, erakundeen eta gizartearen arteko adostasunean oinarrituta. Plan hori izapidetzen ari da gaur egun.

2.8.- 2022an eta 2023an, Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak eskaera berriak izapidetu ditu, energia elektrikoa sortzeko planta eolikoak eta fotovoltaikoak jartzeko, lurralde- eta hirigintza-esparru juridiko egokirik izan gabe. Horrek erronka latzak sortu dizkio lurraldearen plangintzari eta kudeaketari, eta dauden araudiak eta lurralde-planak berrikusteko beharra.

Egoera horrek lurralde-kaosa sortzen du, eta gehiago laguntzen dio elektrizitatea sortzen duen industria pribatuari, estatuak berotegi-efektuko gasen emisioak murrizteko duen konpromisoari baino. Landa-eremuko biztanleekin ingurumen-, gizarte- eta ekonomia-gatazka sortzen ditu, biodibertsitatea galtzea eta labore-lurrak pixkanaka uztea eragiten du, energia berriztagarrien proiektuen ezarpena beharrezkoa den adostasun sozialik eta gardentasunik gabe gauzatu baita.

Alde batera utzi da Europar Batasunaren energia-politikaren "energia-eraginkortasunaren lehenengo printzipioa", zeinak energia ekoitzi aurretik eskaria murriztearen alde egiten baitu. Aurreikuspenik eta plangintzarik eza onartezina da, eta berehala zuzendu behar da. Ekintzak abiatu behar dira trantsizio energetiko bidezkoa eta jasangarria bermatuko duten neurriak hartzeko, ingurumena eta tokiko komunitateen ongizatea kontuan hartuko dituztenak. Laburbilduz, energia berriztagarrien proiektuak ezartzean gehiago hartu behar dira kontuan gizarte- eta ingurumen-alderdiak.

3.- Larragorri parke eolikoaren ingurumen-inpaktuaren azterlana

Inpaktu-azterketan nabarmena da arreta falta ikaragarria jarri zaiola inpaktu sozial, ekonomiko, kultural eta paisajistikoen identifikazioari. Azterlanak agerian uzten du ez dela landa-lan zorrotzik egin, eta ez zaiela kontsultarik egin udalei eta haien agenda 21ei, ezta, besteak beste,

Gorbeialdeko eta Aiarako Landa Garapeneko Planaren arduradunei eta Aiarako Lurralde Plan Estrategikoari ere.

3.1.- 2023ko otsailaren 20an, Arabako ahalduen nagusiak, Bizkaiko Ekonomia Sustatzeko diputatuak eta Eusko Jaurlaritzako Lehendakariak idazkari nagusiak Aiaraldeko eragile eta erakundeei eskualdearen plan estrategikoaren zirriborroa aurkeztu zieten. Dokumentu horrek, zeinak eremua biziberritzeko funtsezko tresna estrategikoa izan nahi baitu, ez zuen aipatzen Aiaraldeko parke eolikoaren garapena.

Plan Estrategikoaren elaborazioaren, ezarpenaren eta jarraipenaren filosofia funtsezko lau alderditan oinarritzen da: herritarren parte-hartze zabala, lankidetzaren publiko-pribatua, maila anitzeko lidergo instituzionala eta eskualdea ardatz duen funtsezko ikuspegia; hala ere, badirudi printzipio horiek alde batera utzi direla praktikan.

1. ardatza: Ekonomia suspertzea eta industria dibertsifikatzea. Aiararen Industrialaren bultzatzeko ekimenak garatzen ari dira, eta enpresen energia-eraginkortasunari eta eskualdeko lurzoru eta industria-erakundeak berreskuratzeari buruzko jarraipen-ekintzak egiten ari dira, baina ez da aipatzen plaka fotovoltaikoak instalatzeko lurzoruak eta estalkiak ugaltzea eta energia elektriko berriztagarrien erabilgarritasunaren komunitateak garatzea.

A2 Trakzio Proiektua: Nekazaritzako elikagaien sektorea eskualdean dibertsifikatzea eta garatzea. Nekazaritzako enpresen hazitegia, eta hegaztien transformazio-zentroaren eta Belardi haragi-transformazioko zentro kolektiboaren proiektua bultzatzea proposatzen da; halaber, nekazaritzako elikagaien dinamizaziorako jarduketak osagarriak garatzen ditu, baina ez da aipatzen parke eolikoak eta fotovoltaikoak nekazaritzako, abeltzaintzako eta basogintzako jardueran duten eragina.

A3 Trakzio Proiektua: Dibertsifikazio ekonomikoa. Sektore turistikoa eta komertziala. Ekintzak garatuko dira eta hitzarmen bat sinatuko da, baliabide turistikoari balioa emateko jarduketak integral bat sortzeko eta Aiaraldeko turismo jasangarriaren eskaintza antolatzeko plan bat egiteko; alabaina, badirudi ez dela kontuan hartu Aiarako gailurretan (Larragorri, Pagolar, Goikomendi Eleazar eta Kuskumendi-Goikomendi) 200 metroko altuerako parke eolikoak jartzeak turismoaren eta ingurune naturaleko jardueren garapenean izan dezakeen arriskua; turismoaren eta merkataritzaren sektoreko dibertsifikazio ekonomikoa helburu dela, asmoa baliabide turistikoari balioa ematea eta turismo jasangarriko plan bat egitea den arren, ez da kontuan hartu parke eolikoak dakarten mehatxua.

3. ardatza: Gizarte-kohesioa eta zerbitzu publikoak; 4. ardatza: Hiri-berronartzea, etxebizitza eta ingurumena, eta 5. ardatza: Azpiegiturak eta mugikortasun jasangarria, zeinetan adierazten baita mugikortasuna eta udalerrien arteko eta lurralde historikoen arteko konektibitatea bultzatuko direla. Laburbilduz, badirudi Ekonomia Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila arduragabe jokatzeko ari dela, parke eolikoaren garapena ahalbidetzen baitu, komunitatean eta ingurumenean duten eragina kontuan hartu gabe. Aurreikuspen eta planifikazio falta hori onartezina da eta berehalako zuzendutako behar da.

3.2.- Proiektu eolikoaren inpaktuak identifikatu eta ebaluatzeari dagokionez, ingurumen-inpaktuaren azterketaren alde batera utzi ditu honako alderdi hauek:

3.2.1.- Ez da aurreikuspen-azterketarik egin aerosorgailuetatik gertuen dauden eraikinetan, 2 km-ko gehieneko distantziara artekoak, batez besteko haize-baldintzetan nahiz gehieneko abiadura eta maiztasuneko baldintza kaskarrenetan, izan daitezkeen zarata-mailen gainean.

Halaber, ez da aztertu haize-sorgailuen abiadurak gehieneko funtzionamendu-balioa gainditzen duenean eragin dezakeen zarata-inpaktua. Gainera, ez dira kontuan hartu inguruko beste azpiegitura batzuk, hala nola izapidetzen ari diren Ferosca I eta Ferosca II parke eolikoak, zeinak ingurumen-faktoreetan eragin sinergikoak eta/edo metagarriak eragin baititzakete, eta denen artean zarata-mailak gainditu.

Gainera, ingurumen-inpaktuaren azterketan eranstean diren haizearen norabidearen zein intentsitatearen datu meteorologikoak 200 m-ko altitudea duen Euskalmeten COB4 Neurtzeko Estaziotik eskuratu dira. Alabaina, 800 m-ko altuera gainditzen duten aerosorgailu gondolen norabide eta intentsitate ezaugarriak direla eta, estazio hau ez da erakusgarria.

Are gehiago, lainotsuak diren egunak hegaztiengan arrisku-faktore zuzenak dira eta ingurumen eraginaren azterketan ematen diren datuak bailararen hondoko meteorologia-estazioan oinarrituta daude. Arazo honek parkearen eoliko potentzialaren ebaluazio eskasa, zarata-intentsitate analisi okerrak eta arrisku-analisi espekulatiboak zein baliogabeak agerian uzten ditu.

2014tik Euskalmetek Untzueta mendian (Orozkon) kokatutako estazio-meteorologikoa du eta ez da ingurumen eraginaren azterketan aipatzen. Estazio hau 763 m-ko altuera du eta Larragorri parke eolikotik 5,3 km-ra dago.

3.2.2.- Ez da azterketarik egin "itzal kliskek" (shadow flicker) inguruko biztanleguneetan izan dezakeen eraginari buruz. Sor daitekeen itzalik handienaren azterketa bat egin behar da, egunsentitik ilunabarrera bitarteko aldian, zerua oskarbi dela, egindako kalkuluetan oinarrituta, eta parke eolikoarekiko kokapenaren arabera.

3.2.3.- Hegazti-faunaren eta kiropteroen aurretiazko azterketek ez dute jasotzen hegaztien banaketa, ezta 200 metroko altuerako aerosorgailuek hegaztien migrazio-ibilbideetan izan dezaketen eragina ere. Hegaztiak migrazio-ibilbide finkoak dituzte; oro har, iparraldetik hegoaldera, atsedean hartzeko eta bidean energia berreskuratzeko leku egokiak dituztelarik. Hegazti espezie batzuek ibilbide horiek partekatzen dituzte, eta aurkako hainbat baldintzari aurre egin behar izaten diete, hala nola eguraldi txarrari, deshidratazioari eta goseari. Hegazti-faunaren azterketaren iraupena ezin da izan ziklo biologiko oso bat baino laburragoa (urte 1), baldin eta nahi bada azterketa-eremuan, urtebeteko zikloan zehar, fenologiaren arabera, egon daitezkeen hegazti guztiak kontuan hartu, eta emaitzak behar bezala ebaluatu.

3.2.4.- Ez da aztertu proiektuaren garapenak eta ustiapenak Larragorriko proiektu eolikoaren inguruko etxebizitzetan, basoetan eta sailtan eragin dezaketen sute-arriskua.

3.2.5.- Ez da aztertu aerosorgailuetatik 2 km-ra dauden etxebizitzaren balio-galeraren inpaktu ekonomikoa, ez artzaintzarako lurzoruen galera, ezta Aiaraldeko eremu funtzionaleko nekazalturismo, landetxe eta turismo-ostatuen eta aisialdiko eta naturako jardueretako enpresen ekonomian izan dezakeen inpaktua ere.

3.2.6.- Azterlanean, ez dira kontuan hartzen Aiaraldeko LPPak landa-habitatari dagokionez egiten dituen ekarpenak, lurralde hori lurralde-ereduaren elementu izendatzen baitu. Lurralde-eremu hori landa-inguruneek eta udalerrri-buruek eta Nerbioi Ardatzetik kanpo dauden eremu ez hain jendetsuek osatutzen dute, eta, eremu horretarako, bizitegi- eta turismo-estrategia berri bat proposatzen da, honako hauen inguruan antolatua: "Betiko Herriak", landa-habitat batean kokatutako bizitegi eta jarduera-modu berrietarako harrerezentroak; Turismo Zerbitzuen Burutzak eta Zentroak, dentsitate gutxiko eremuetan aisialdi-

jardueretakoko beharrezkoak diren zuzkidurak eskaintzera bideratuak, lurraldean dauden aukerak aprobetxatzeko baldintzak sortzeko, eta Lurralderako Sarreraguneak, zeinak naturaguneen erabilera jasangarria kudeatzeko hiri-oinarri txiki bat eskaintzen baitute. Artziniega, Okondo eta Orozko udalerrri-buruak eta Aiara Menagarai, Murga eta Arespalditza herriguneak dira eremu funtzionaleko lurralde-antolaketarako eta landa-eremuen garapenerako erreferentziako biztanle-zentroak.

Larragorri Nerbioi ibaiaren (mendebaldea) eta Altube ibaiaren (ekialdea) artean dago, eta goragune nabarmenak ditu, hala nola Eskerrola edo Eskorla (712 m), Erroiatxa edo Aspalditza, Peña Negra ere deitua (695 m), ipar-ekialdean; Inorduiko gainak, mendebaldean; Kuskumendi-Goikomendi (605 m), hegoaldean, eta Kukutza, Elorritxugana ere deitua (727 m), iparraldean; bai eta Arrola gailurra, zeinetan Santa Marina ermita baitago, eta Larragorriko punturik altuena (749 m) ere.

Larragorri mendigunea administratiboki Araba eta Bizkaia artean banatuta dago; Araban, Laudio, Aiara eta Amurrio dagozkio, eta Bizkaian, Orozko. Mendigune horretako baliabide naturalen aprobetxamenduan oso parte-hartze aktiboa izan dute Larrinbe, San Roke, Mariaka, Pardio, Aldama eta Ontsoño auzoek, guztiak Amurriokoak; Luiaondo Aiaran, Olarte Laudion, eta Urrexolagoiti, Odizaga, Meatza, Sagarminaga, Ugalde, Pagatzaurtundu, Ugalde, Olazar eta Iartzua Orozkon; besteak beste, bai goi-larreetatik, bai basoetatik ateratako egur eta ikatzen aprobetxamenduan, bai bertako zuhaitzetako fruituen aprobetxamenduan (ezkurrak eta pagatxak), bai eta harrobietako harrien aprobetxamenduan eta sailen laborantzan ere. Baina kontzeju bakoitzeko legeek behar bezala araututako aprobetxamendua zen, ezer kontrolatik kanpo egon ez zedin.

Larragorriko eremu osoa antzinatik gizatiartutako lurraldea da eta izan da, punturik garaienak eta sakanik ezkutuenak barne. Beraz, benetako lantokia edo lan-gunea izan da mendimazeletan ibiltzen diren auzoetako biztanleentzat, eta erabilera sekular horretatik geratu zaizkigu hainbat arrasto material: karobiak, teileriak, mendi-burdinolak, zepategiak, gaztainak gordetzeko kirikiño-hesiak (Orozkon) edo gortinak (Laudion, Amurrioren eta Aiaran), egurra egosi eta ikatza egiteko ikaztegiak eta txondor-plazak, burdinolak eta sutegiak, galtzada-harriak eta errota-harriak egiteko harrobiak, zuhaitz-landareetarako eta basoaren kontserbaziorako mintegiak, ikatza egiteko aspaldiko inausketa erreferentzia diren zuhaitz lepatuak (pagoak, haritzak eta gaztainondoak), bai eta interes etnografiko eta arkeologikoko beste elementu batzuk ere, hala nola antzinako bideak, barrutiak edo kortak, harri bereziak, meatze-zuloak, txabolen hondarrak, harrizko hesiak edo terraza artifizialak.

Elementu horien antzinasuna erromatarren aurreko garaitik eta erromatar garaian hasi eta XX. mendera arte iristen da, baina, zalantzarik gabe, ELEXAZAR aztarnategiak, zeina induskatuta eta ondo aztertuta dagoen, nabarmentzen da denen artean, mendi hauek orain dela 2.000 urte baino lehenagotik etengabe erabili direla erakusten baitu. Elexazar baserria mendiaren erdian kokatutako etxalde erromatar bat izan zen, erabat ezezaguna 2009an aurkitu zuten arte. Gainera, beste aztarnategi posible batzuk, oraindik ezkutatuta daudenak, datozen urteetan argitara ateratzeko zain daude, baina, horretarako, espazio hori zaindu beharra dugu, eta elementu ezezagun eta hauskor horietako asko desagerraraz ditzaketen jardueretatik babestu. Ildo horretatik, agian, Arrola, Larragorri eta Kukutza arteko gailur-lerroa da denetan zaugarriena, hain zuzen, aerosorgailuak eraikitzeke aurreikusitako planengatik. Izan ere, Larragorri inguruan, helburu eta kronologia ezezaguneko terraza artifizialak daude, eta terraza horiei eusten dieten hormak, baita morkueroen antzeko harrizko tumuluak ere, eta horien izaera ezagutzea ezinezkoa da induskatzen ez badira. Era berean, ekialderago, bada Gaztelu

izeneko gailur bat, Arriurdin izenez ere ezaguna dena, oraindik aztertzeke dagoena; bertan, harri handiez inguratutako bide interesgarri baten aztarna ikus daiteke, eta litekeena da harresigune bat ere izatea. Toki hori 2009ko uztailean azertu zuten Qark enpresako arkeologoek, eta zundaketarik egin ez bazuten ere, begi hutsez gaisetik ikusten dena balio handikotzat jo zuten. Gauza bera gertatzen da Kukutzako eremuan ere, hori ere Qarkek aztertuta; izan ere, horma-hondarrak azaleratzen dira, baina baloratzea zaila da elementua induskatu ezean, zundaketak eginda nahiz eremu irekian.

3.2.7.- Paisaia-inpaktuari buruzko azterlanak ez du aintzat hartu Amurrioko Udalaren 2016ko Paisaiarako Ekintza Plana, Larragorriko parke eolikora 12 km-ko sarbidearen eraginpean dauden Larragorriko hiru eremu identifikatzen baititu. Gainera, ez zaio behar bezalako garrantzirik eskaini 90/2014 Dekretuan oinarritutako Paisaia Egokitzeko Azterlana, zeina funtsezkoa baita Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduan paisaia babestu, kudeatu eta antolatzeke. Dekretu horrek proiektuak paisaian dituen ondorioak ebaluatzeke aukera ematen du, obrak paisaian integratzeke irizpideak eta neurriak ezartzen ditu eta obra horiek garatzeke metodologia bat eskaintzen du. Gidak paisaiaren interpretazio zabala eskaintzen du, barne hartzen baititu ohiz kanpoko paisaiak nahiz ohikoak, hau da, biztanleriaren eta lurraldearen arteko elkarreraginaren emaitza direnak.

Horregatik guztiagatik,

Adierazitako organoari ESKATZEN DIOT organo eskudunek bidezke diren txosten juridiko eta teknikoak egin ondoren, kontuan har ditzala alegazio hauek, eta, ondoren, egin dezala ingurumen-inpaktuaren adierazpen negatiboa.

Azkenik, Euskadiko Ingurumen Administrazioaren 10/2021 Legearen babespean, idazki honi buruzke erantzun arrazoitu bat eskatzen dut.

Orozke, 2024ko urtarrilaren ...a.

Sin.: